Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU

TYSTYSGRIF LEFEL MYNEDIAD

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE

ENTRY LEVEL CERTIFICATE

705/51

Tystysgrif Lefel Mynediad

GOFAL PLANT

A.M. DYDD IAU, 23 Mawrth 2006

(1 awr)

Arholwr yn unig

CYFANSWM MARCIAU	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

Pensiliau/pinnau lliw.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag a ddarperir yn y llyfryn hwn.

Os nad ydych chi'n gallu darllen cwestiwn, codwch eich llaw a bydd yr athro/athrawes yn ei ddarllen i chi.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

Examiner only
Arholwr yn unig

Atebwch **bob** *cwestiwn yn y lleoedd gwag priodol*.

1. Mae'r brawddegau canlynol yn gallu bod yn **gywir** neu'n **anghywir**.

Tanlinellwch y gair yn y cromfachau sy'n gywir. [2]

(a) Mae rhieni maeth yn gofalu am blant pobl eraill. **[Cywir / Anghywir]**

(b) Trefniant dros dro (dim ond am amser byr) yw mabwysiadu. **[Cywir / Anghywir]**

(c) Mae'r llywodraeth yn talu oedolion i fod yn rhieni maeth. **[Cywir / Anghywir]**

(ch) Mae plant sydd wedi'u mabwysiadu yn cael *(allowed)* ymweld â'u rhieni naturiol. **[Cywir / Anghywir]**

Examiner only
Arholwr yn unig

2. Darllenwch y tabl canlynol yn ofalus.

Cwblhewch y brawddegau trwy ychwanegu'r **gair cywir** o'r golofn ar y dde. [2½]

Brawddeg	Gair
(a) Mae'r rhan fwyaf o fabanod ym Mhrydain yn cael eu geni gyda help	**Paediatregydd**
(b) Mae'r .... yn cymryd lle'r fydwraig deg (10) diwrnod ar ôl geni'r babi a bydd yn ymweld hyd at chwe (6) wythnos.	**Meddyg**
(c) Mae .... yn gallu gwneud prawf beichiogrwydd.	**Gynaecolegydd**
(ch) .... yw'r person sy'n arbenigo yng ngofal plant o adeg eu geni.	**Ymwelydd Iechyd**
(d) Mae .... yn arbenigo yn swyddogaethau *(functions)* a chlefydau'r system atgenhedlu benywaidd.	**Bydwraig**

Examiner only
Arholwr yn unig

3. Mae babanod newydd eu geni yn dangos nifer o symudiadau sy'n cael eu galw'n atgyrchau *(reflexes)* neu weithredoedd atgyrch *(reflex actions)*.

Tanlinellwch bump (5) atgyrch neu weithred atgyrch bwysig yn y rhestr isod. [2½]

Cyffwrdd

Cydio *(grasping)*

Rhedeg

Crafu

Cerdded

Cuddio

Twrio *(rooting)*

Cwympo

Sugno

Sgipio

Examiner only
Arholwr yn unig

4. Cwblhewch y diagram drwy nodi **pedwar (4)** pwynt diogelwch mae'n rhaid eu cofio cyn gadael i blentyn bach chwarae yn yr ardd. [4]

Mae un wedi'i wneud i chi.

Cael gwared ar blanhigion gwenwynig *(poisonous)*

(i) ....

....

....

(ii) ....

....

....

(iii) ....

....

....

(iv) ....

....

....

Trosodd.

5. *(a)*

Llaeth Powdwr Babi

Mae'r siart isod ar duniau llaeth powdwr babi.

Defnyddiwch y wybodaeth yn y siart i ateb y cwestiynau canlynol.

Pwysau cyfartalog y babi mewn kg.	Oed y babi o:	Sgŵp gwastad o laeth powdwr	Maint o ddŵr mewn ml	Sawl gwaith mae angen bwydo mewn 24 awr
3.0kg	Genedigaeth	3	85 ml	6
4.0kg	Pythefnos	4	115 ml	6
5.0kg	2 fis	6	170 ml	5
6.5kg	4 mis	7	200 ml	5
7.5kg	6 mis	8	225 ml	4

(i) Sawl sgŵp gwastad o laeth powdwr sydd ei angen ar gyfer babi **pedwar (4)** mis oed? [½]

....

(ii) Sawl gwaith mewn 24 awr mae angen bwydo babi **dau (2)** fis oed? [½]

....

(iii) Faint o ddŵr sydd ei angen i baratoi potel ar gyfer babi **chwe (6)** mis oed? [½]

.... ml

(iv) Beth yw pwysau cyfartalog babi **pythefnos** oed? [½]

.... kg

(b) Wrth baratoi potel ar gyfer bwydo babi, sut dylech chi ddefnyddio'r sgŵp i wneud yn siŵr bod y maint iawn o laeth powdwr ynddo? [1]

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

6. Dyma enwau sefydliadau gwirfoddol sy'n helpu ac yn cefnogi teuluoedd.

NSPCC
Cruelty to children must stop. FULL STOP.

MENCAP
Understanding learning disability

relate
the relationship people

GINGERBREAD
the organisation for lone parent families

women's aid
until women & children are safe

Darllenwch y sefyllfaoedd canlynol ac awgrymwch y sefydliad gorau i helpu'r teulu dan sylw. [2½]

(a) Mae Richard yn rhiant sengl sy'n unig iawn ac yn colli cwmni oedolion.

Sefydliad: ....

(b) Mae Jenny a Bill yn byw gyda'u pedwar plentyn. Mae Bill yn aml yn dreisgar *(violent)* tuag at Jenny. Mae hi'n poeni am ei diogelwch ei hun a diogelwch ei phlant.

Sefydliad: ....

(c) Mae Julie yn rhiant sengl gyda thri o blant bach. Mae'r bobl drws nesaf yn meddwl ei bod yn esgeuluso'r plant ac yn eu gadael ar eu pennau eu hunain pan fydd hi'n mynd allan gyda'r nos.

Sefydliad: ....

(ch) Mae Mary a Colin yn cweryla trwy'r amser ac yn ffeindio bywyd priodasol yn anodd iawn.

Sefydliad: ....

(d) Mae Michelle a Peter newydd glywed bod eu babi newydd-anedig â nam difrifol ar yr ymennydd *(severely brain damaged)*. Maen nhw'n poeni'n fawr ac yn ofnus.

Sefydliad: ....

7. *(a)*

(i) Rhowch **dair (3)** enghraifft o emosiynau **positif** mewn plant. [1½]

1. ....

2. ....

3. ....

(ii) Rhowch **dair (3)** enghraifft o emosiynau **negyddol** mewn plant. [1½]

1. ....

2. ....

3. ....

(b) Awgrymwch **bedair (4)** ffordd y gall rhieni annog emosiynau **positif** mewn plant. [4]

1. ....

....

2. ....

....

3. ....

....

4. ....

....

8. *(a)* Edrychwch ar y fwydlen ar gyfer picnic canol dydd i rieni a'u plant bach.

Brechdanau Caws (bara cyflawn)
Darnau o Seleri
Moron Amrwd *(raw)*
Rholiau Sosej
Creision
Sgonau Cyflawn
Iogwrt Mefus
Sudd Oren (i'r plant)
Te (i'r rhieni)

(i) Enwch **ddau (2)** fwyd ar y fwydlen sy'n cynnwys ffibr dietegol.

1. ....

2. ....

(ii) Enwch **ddau (2)** fwyd ar y fwydlen sy'n uchel mewn egni.

1. ....

2. ....

(iii) Enwch **ddau (2)** fwyd ar y fwydlen sy'n ymarfer y dannedd a'r deintgig *(gums)*.

1. ....

2. ....

(iv) Enwch **ddau (2)** fwyd ar y fwydlen sy'n cynnwys calsiwm.

1. ....

2. ....

(v) Enwch **ddau (2)** fwyd ar y fwydlen mae'n bosibl eu paratoi ac yna eu rhewi nes bod eu hangen.

1. ....

2. ....

[5]

Examiner only
Arholwr yn unig

(b) (i) Enwch **ddau (2)** fath o ddefnydd pacio bwyd neu gynwysyddion *(containers)* a allai gael eu taflu ar ôl eu defnyddio.

1. ....

2. ....

(ii) Enwch **ddau (2)** fath o ddefnydd pacio bwyd neu gynwysyddion a allai gael eu golchi a'u defnyddio eto lawer gwaith.

1. ....

2. ....

[2]

(c) Rhestrwch **bedair (4)** ffordd o **leihau'r** perygl o wenwyn bwyd wrth baratoi bwyd. [4]

(i) ....

....

(ii) ....

....

(iii) ....

....

(iv) ....

....

9. *(a)* Defnyddiwch yr amlinelliad isod i gynllunio gorchudd duvet *(duvet cover)* a chas gobennydd *(pillowcase)* lliwgar a deniadol fydd yn addas ar gyfer gwely plentyn **pum (5)** mlwydd oed. [2]

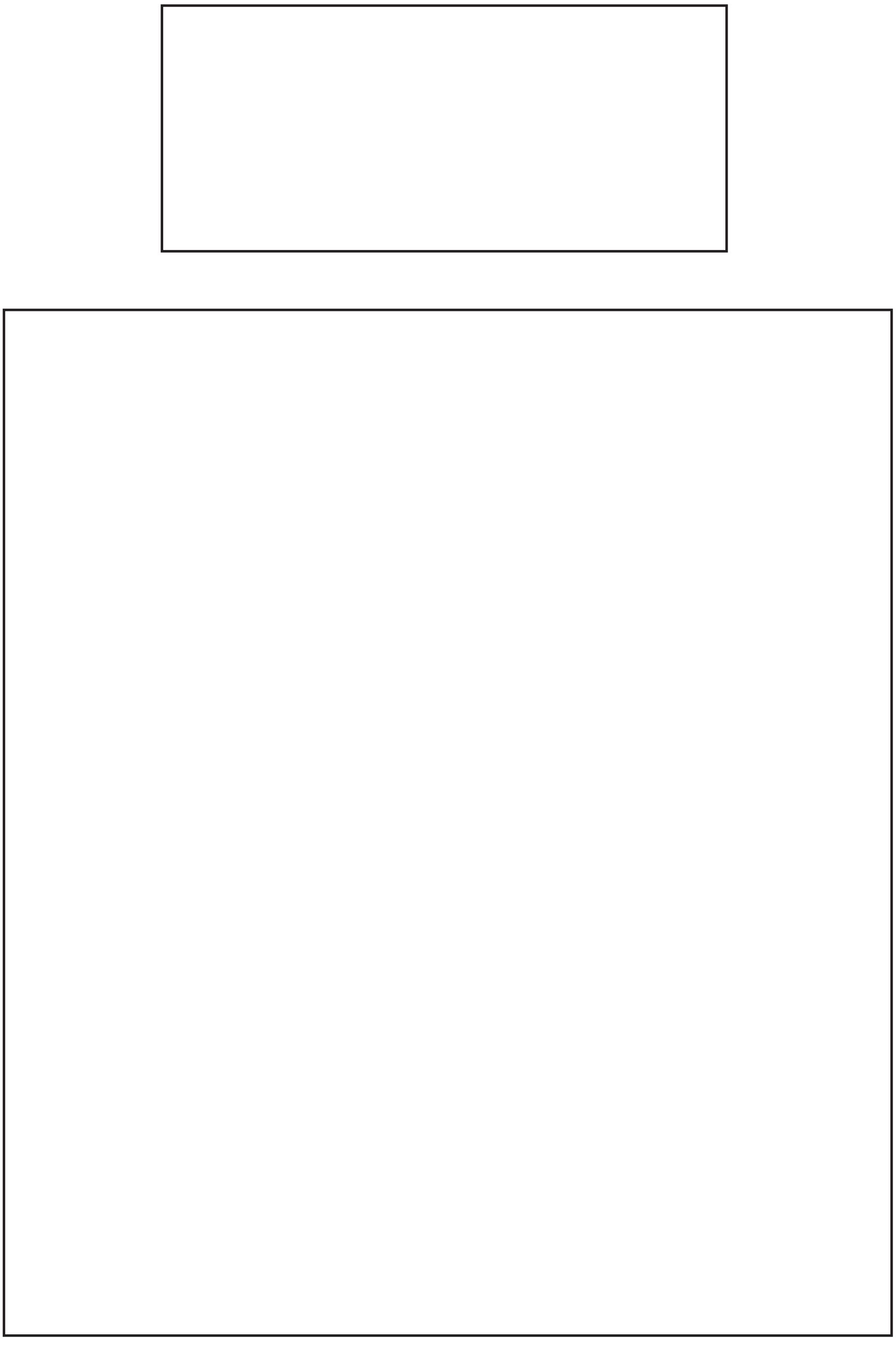

(b) Awgrymwch ddefnydd *(fabric)* fydd yn addas ar gyfer gwneud y set duvet. [½]

....

Examiner only
Arholwr yn unig

DYMA'R CWESTIWN OLAF.

10.

(a) Mae menyw feichiog yn cael ei chynghori i beidio ag ysmygu. Nodwch **ddwy (2)** ffordd mae ysmygu yn gallu niweidio'r babi newydd ei eni. [2]

(i) ....

....

(ii) ....

....

(b) Enwch **un (1)** sylwedd *(substance)* niweidiol mewn mwg sigaret. [1]

....

Cyfeiriwyd at y canlynol yn y papur hwn:

Cw. 7. Minnett, P. *Child Care and Development* John Murray ISBN 0719586100